

Recerca

Títol:
ELS MECANISMES
D'ACOMODACIÓ DE LES
FAMÍLIES ALS SEUS
INFANTS AMB PROBLEMES
DE DESENVOLUPAMENT

Grup de Recerca:

Climent Giné i Giné i Joana Maria
Mas i Mestre

El propòsit d'aquest article és presentar el treball de recerca "Els mecanismes d'acomodació de les famílies als seus fills amb problemes de desenvolupament", de la doctoranda Joana Maria Mas i Mestre, per a l'obtenció del DEA en el marc del programa de doctorat en Psicologia de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna.

La finalitat última d'aquesta recerca és descriure i analitzar quins són els mecanismes d'acomodació que duen a terme les famílies catalanes amb un fill amb discapacitat per tal de crear i mantenir unes rutines diàries significatives i congruents tant amb els seus valors i creences com amb els recursos i les limitacions de què disposen.

Introducció

L'adaptació de les famílies als seus fills amb algun tipus de discapacitat suposa per a aquestes un conjunt de canvis i reptes pel que fa a la seva vida diària; així com també representa importants desafiaments tant per als professionals com per als investigadors.

En efecte, les famílies són les que, continuament, en la construcció de la seva vida diària familiar s'enfronten a situacions noves i, sovint, difícils, assumeixen nous reptes, exploren noves possibilitats, busquen possibles solucions a noves preguntes, etc. Com ens recorda Rud Turnbull, pare d'un adult greument afectat: "els professionals van i vénen al llarg de la vida d'una persona

amb discapacitat però la família sempre està al seu costat"; i a continuació afegeix: "la vida de qualsevol família que té un membre amb alguna discapacitat pot ser i, de fet, és diferent de la de qualsevol altra família sense cap membre amb alguna discapacitat, però mai no pot ser pitjor".

En segon lloc, també presenta un nou repte per als professionals que treballen, directa o indirectament, amb les famílies i amb els seus fills. Des d'inicis dels 80 i, sobretot, durant la dècada dels 90 s'ha anat imposant un nou model de treball centrat en la família que ha suposat el replantejament de les pràctiques i les polítiques d'acord amb una nova manera d'entendre el treball amb les famílies.

A grans trets, podem dir que aquest model reclama: a) una major presència de la família en la presa de decisions pel que fa a tot el que està relacionat amb el seu fill i la seva família, b) una visió i valoració positiva de la família i des de la família, tant de les seves fortalleses, capacitat i prioritats com de les seves preocupacions i c) la família com a unitat de suport (Allen i Petr, 1996).

La dècada dels 80 també va comportar un canvi i l'aparició de nous reptes pel que fa a la recerca sobre l'adaptació de les famílies. La incorporació de la teoria ecològica i social, de la teoria de sistemes i de la teoria de l'estrès familiar (Hauser-Cram, P.; Erickson, M.; Shonkoff, J. et al., 2001) juntament amb els canvis de paradigmes que es vivien en la concepció de la naturalesa social del desenvolupament (Bronfenbrenner, 1987; Rogoff, 1990; Kaye,

1986; entre d'altres) propiciaren un canvi en el focus de la recerca, que passà de centrar-se en allò patològic a començar a preguntar-se per l'entorn i el funcionament familiar (Gallimore et al., 1989).

Ja al 1983 Crnic, Friedrich i Grennberg es fan ressò d'aquesta situació i suggereixen el canvi quan afirmen que "el funcionament familiar no pot ser considerat simplement com una resposta al retard del seu infant; sinó que és molt més significatiu considerar l'adaptació de la família com una resposta mediatitzada pels recursos d'afrontament disponibles i influenciada pels entorns ecològics de la família" (p. 114).

La aportació d'aquests models ha estat cabdal en la manera d'entendre l'adaptació de les famílies i que l'explicació d'aquesta adaptació no s'esgota en les característiques de l'infant sinó que és imprescindible conèixer tant el funcionament familiar com el context on aquest es dona.

Les recerques actuals sobre adaptació familiar també han posat de manifest que a través del temps, els pares realitzen acomodacions en les rutines diàries, que la capacitat dels pares de respondre a les diverses necessitats de criança dels seus fills es desenvolupa i que les estratègies d'afrontament i de suport social s'enforteixen i que, per tant, augmenta la capacitat de la família a l'hora de proporcionar uns entorns apropiats per al desenvolupament.

Un dels estudis longitudinals que ha tingut major impacte pel que fa a la comprensió del funcionament familiar

i la construcció de les rutines diàries de les famílies, en el camp de les persones amb discapacitat, ha estat el que han dut a terme Ronald Gallimore i el seu equip de la Universitat d'UCLA (Gallimore et al., 1986, 1993, 1996).

Aquest grup d'investigadors realitzen un estudi longitudinal amb 102 famílies que tenien un fill amb problemes de desenvolupament a les edats de 3, 7 i 11 anys. A grans trets podem dir que els objectius generals de la recerca eren conèixer, comprendre i analitzar: a) com les famílies construïen les seves rutines diàries, b) quins eren els mecanismes d'acomodació que aquestes famílies duïen a terme per tal de poder crear i mantenir les seves rutines diàries i c) quin rol jugaven els valors, les creences i les fites, tant personals com de la comunitat, en aquest procés.

Aquests autors proposen un enfocament que anomenen "ecocultural" i suggereixen que les famílies responen activament a les circumstàncies en què viuen, i que construeixen i organitzen ambients que els permeten atribuir sentit i orientar les seves vides.

El treball de recerca que es presenta a continuació segueix aquesta línia investigadora impulsada per Ronald Gallimore i els seus col·legues de la Universitat d'UCLA (EUA), i s'emmarca, per tant, dins de l'enfocament ecocultural.

En aquest sentit, la finalitat última de la nostra investigació és conèixer i interpretar quins són els mecanismes d'acomodació que duen a terme les famílies catalanes amb un infant amb

discapacitat; acomodacions que els permetran poder crear i mantenir unes rutines diàries significatives i congruents amb els seus valors, creences i fites tant personals com socials.

Tenint present aquesta finalitat última, que coincideix amb l'objectiu general del projecte de tesi, s'ha considerat adient que la primera fase del projecte fos l'adaptació dels instruments que foren emprats en l'estudi original (Gallimore et al., 1986, 1993, 1996) a la nostra població catalana, realitzant una primera prova pilot amb un grup de vuit famílies de l'àrea de Barcelona (projecte de recerca - tesina).

En aquest moment, la recerca es troba en la fase de recollida de dades d'aquesta primera prova pilot. És per aquest motiu que hem considerat oportú que en aquest article es presenti, en primer lloc i d'una manera molt breu, el marc teòric en el qual ens basem i, en segon lloc, els instruments i el procediment que fem servir; deixant per a més endavant els resultats i les conclusions. No voldríem concloure l'article sense abans fer un petit esment de quines són les implicacions que, a la nostra manera d'entendre, es deriven tant de l'enfocament ecocultural com del projecte.

L'enfocament ecocultural

Tal com hem posat de manifest a l'apartat d'introducció, la idea fonamental de l'enfocament ecocultural és que les famílies responen activament a les circumstàncies en què viuen construint i organitzant ambients que donen sentit i direcció a les seves vides.

En conseqüència, aquest enfocament suggereix que:

“La tasca de major adaptació que ha de fer una família, tingui o no un fill amb discapacitat, és la *creació i el manteniment* [per tant és un procés] d’unes rutines diàries significatives i congruents amb el seu nínxol ecolultural [és a dir, amb un conjunt de factors ecològics i culturals] i a través de les quals organitzen i donen forma a les activitats que ofereixen al seu fill i, en definitiva, al seu desenvolupament.”

(Gallimore et al., 1986).

Fent una lectura ràpida d’aquesta primera aproximació a l’enfocament ecolultural, podem remarcar com a elements interessants a comentar els següents: la noció de família que defensen, l’adaptació de les rutines diàries com a focus d’anàlisi o tema central i el valor del nínxol ecolultural com a marc on té lloc la vida familiar.

Des d’aquest enfocament, les famílies són enteses com a agents proactius i conscients que donen forma a les seves vides, i no com a simples víctimes de les forces implacables, tant socials com econòmiques (Weisner, 1984). Per a aquests autors les famílies no tenen tan sols una determinada ecologia i unes determinades rutines diàries al seu voltant; és a dir, no existeixen merament dins d’un entorn sinó que elles també construeixen i donen forma a la seva ecologia familiar i les seves rutines diàries.

Un altre aspecte que se’n desprèn és que la família també és analitzada a propòsit del que significa per al desen-

volupament dels seus membres, atès que és a través de les rutines diàries i de les activitats i interaccions que hi tenen lloc que les famílies afavoreixen o modulen el desenvolupament dels seus infants.

Ara bé, aquestes rutines diàries i les interaccions que en aquestes tenen lloc no es donen en el buit social; sinó que prenen forma a partir d’una determinada base; a partir d’un determinat nínxol ecolultural amb unes determinades característiques ecològiques i culturals (vegeu la figura 1).

És a dir, els pares construeixen i adapten les seves rutines diàries d’acord amb una ecologia material (com, per exemple, els ingressos de la família, l’habitatge, el seu l’entorn geogràfic i físic, etc.) i uns recursos i unes limitacions socials (és a dir, els recursos i les limitacions que la seva societat —concretament, la seva classe social— disposa). L’ús d’aquests elements ecològics vindrà sempre donat segons els valors, les creences i les fites pròpies de cada família (i de la seva societat) pel que fa al desenvolupament i la cria dels seus fills, a la seva vida en família, a les seves conviccions religioses i als models de societat que tenen (Weisner, T.; Gallimore, 1994).

Totes les famílies construeixen rutines, les quals esdevenen “el teixit propi de la vida diària” (Berheimer; Keogh, 1995) i són estables, significatives i sensibles a les necessitats de tots els membres de la família. Quan diem estables ens referim al fet que estan basades en els càlculs de la família sobre allò que és possible i realista, és a dir, en allò

que segons la seva ecologia familiar es pot fer. A més, les rutines han de ser significatives i han de respondre a les creences, els valors i les fites tant de la família com de la societat; en aquest sentit hem de remarcar que, si bé no totes les rutines són possibles, tampoc totes les rutines possibles són acceptades per les famílies. En tot això, les rutines han de respondre a la singularitat i les necessitats de tots i cada un dels seus membres i, per tant, han de ser sensibles a aquestes.

En resum, aquests autors afirmen que les famílies, a través dels escenaris d'activitat de la vida diària, posen a l'abast dels infants oportunitats d'aprenentatge i que, precisament, és en les rutines diàries on es reflecteixen les creences, els valors i les fites, així com també les limitacions i els recursos del seu entorn familiar i social. I, per tant, per tal que puguin organitzar aquestes rutines i que siguin significatives, estables i congruents és necessari que les famílies duguin a terme uns processos d'acomodació.

L'interès per l'adaptació de les rutines diàries esdevé una característica de les recerques sobre desenvolupament, que es pregunten pels elements que influeixen el desenvolupament de l'infant, com ara el context cultural, els objectius i les fites dels pares, l'adaptació de la família, les rutines diàries i els marcs de comportament, les ensenyances i aprenentatges individuals i de grup.

Segons aquests enfocament, els processos d'acomodació són comuns a totes les famílies, amb o sense fills amb discapacitat, i responen totes a un pro-

jecte familiar que es pretén durador. Les acomodacions a les activitats diàries tenen lloc normalment i al llarg de la vida; tot i que varia el tipus i la intensitat segons el moment en què es doni (per exemple, les necessitats i les característiques que una família té quan el seu fill té tres anys són molt diferents de les que aquesta mateixa família tindrà quan el seu fill tingui 12 anys, malgrat que segueixi amb el mateix projecte familiar).

A partir d'aquest marc teòric, Gallimore i els seus col·legues iniciaren la recerca amb aquesta pregunta: "Com les famílies construeixen i mantenen les rutines diàries al llarg de la seva vida perquè aquestes siguin significatives per a elles i s'ajustin als seus recursos, habilitats i necessitats, disponibles tant per als membres de la seva família com per a la comunitat?" (The Ecocultural Scale Project, 1997, p. 7).

Com a resultat del primer estudi de Gallimore et al.(1986), i a partir d'un estudi anterior dut a terme per Weisner (1984), aquest grup d'investigadors van identificar deu dimensions o categories que reflecteixen aquests "processos d'acomodació"; aquestes dimensions van ser emprades en els dos estudis posteriors (vegeu el quadre 1). Com a conclusions generals de l'estudi longitudinal, remarcaren que: a) totes les dimensions queden reflectides en les narratives dels pares; ara bé, el que varia és la intensitat i la tipologia de les acomodacions, que són més intenses i menys nombroses quan els infants tenen tres anys; b) que la significativitat o la valència d'un determinat aspecte del seu nínxol ve donat pel valor i per l'ús

que la família en fa —sense que es puguin qualificar com a elements bons o dolents—, i c) els valors, les creences i les fites familiars són les que guien i orienten les decisions de les famílies.

Projecte de recerca

Tal com hem posat de manifest en la introducció d'aquest article, en aquests moments la nostra recerca està centrada en l'adaptació dels instruments "ecoculturals" a la nostra població catalana. Per tant, se'ns fa impossible poder apuntar aquí ni una descripció minuciosa de la mostra ni els resultats i les conclusions més significatius de l'estudi. Ara bé, el que sí que considerem important és descriure els instruments (un qüestionari i una entrevista) que hem adaptat i estem validant socialment i el procediment seguit tant per a l'adaptació dels instruments com en la seva posada en pràctica en la prova pilot.

L'objectiu de la prova pilot és doble: per una banda, pretén posar en pràctica aquests instruments i poder analitzar fins a quin punt s'adapten a la nostra societat; i, per una altra, pretén conèixer si es donen les mateixes dimensions o categories de la recerca original o, per contra, en sorgiran de noves o amb graus diferents.

Mostra

La mostra de la prova pilot està formada per 8 famílies que tenen un infant amb discapacitat d'entre 3-5 anys i que assisteixen a un centre d'atenció precoç de l'àrea metropolitana de Barcelona. De moment, la proporció de participació de pares i mares és la mateixa.

Instruments

Qüestionari ecocultural

Aquest és un qüestionari d'autoaplicació per a les famílies, que han de respondre abans que tingui lloc l'entrevista, i que té per objectiu recollir una determinada informació sobre la situació familiar actual.

Està format per nou apartats amb les informacions següents: informació general sobre la família, sobre el pare i sobre la mare; informació sobre rutines diàries: transport i cura de l'infant, informació sobre els germans, xarxes de suport social, serveis de la família i de l'infant, recursos financers.

Passar aquest qüestionari abans de l'entrevista ens ajudarà i permetrà que ens la prepararem millor i que la puguem contextualitzar; a més, ens estalviarem totes aquelles preguntes que són merament informatives i, així, podrem aprofundir en aquells temes que els preocupen més o que han quedat poc clars en les respostes.

A més, si fem servir aquest instrument amb totes les famílies també ens assegurem que una determinada informació és recollida en totes les famílies.

Entrevista ecocultural

Es tracta d'una entrevista semioberta amb els pares amb la finalitat d'oferir-los l'oportunitat que ens expliquin la seva pròpia història, amb les seves paraules, sobre com organitzen i expliquen les seves experiències, i d'una forma narrativa i personal. La durada de l'entrevista és d'una hora i mitja aproximadament.

L'entrevista consta de dues parts:

D'una banda, es proposa als pares un conjunt de temes que giren al voltant de les deu dimensions o categories (quadre 2); a partir d'aquí els pares comencen a explicar la seva història. Per tal d'assegurar-nos que tots els temes queden coberts durant l'entrevista es disposa d'un esquema —un guió per a cada dimensió amb els temes més rellevants i sobre els quals ens interessa que parlïn. Gràcies a la informació que tenim del qüestionari és molt més senzill i natural iniciar la conversa en qualsevol de les dimensions.

Per altra banda, també es demana als pares que ens expliquin un dia laboral normal i un dia festiu, des que es lleven fins que se'n van a dormir.

Procediment

Adaptació dels instruments

Els instruments han estat traduïts i adaptats, prenent com a referent les bases que Meyer, L.; Eichinger, J.; Park-Lee, S. (1987) proposaren per duu a terme el que s'anomena la validació social d'instruments; tot i que aquests autors se centren més en l'àmbit educatiu, és el que hem trobat que millor s'adapta a les nostres necessitats; un altre motiu d'aquesta elecció ha estat l'aprovació dels autors per seguir aquest model.

Els passos seguits per a l'adaptació del qüestionari han estat els següents:

- a) Traducció dels materials al català a càrrec de la doctoranda i dues traductores més (que no eren expertes en el tema).
- b) Primera adaptació a la nostra realitat social a càrrec de la doctoranda i del director de tesi, el Dr. Climent Giné i Giné.

- c) Revisió dels instruments a càrrec de quatre experts en el tema de família i discapacitat i de dues famílies —concretament, dues mares— que tenen un fill amb discapacitat.
- d) Recollida dels suggeriments i les anotacions aportades pel judici d'expert.
- e) Anàlisi i valoració d'aquells canvis que s'han cregut convenients a partir de la bibliografia existent i en concordança amb la nostra cultura.
 - a. Pel que fa al qüestionari, s'han realitzat canvis en 24 de les 71 preguntes que tenia el qüestionari. L'apartat que ha necessitat més adaptacions ha estat el de recursos econòmics, atès que en la nostra cultura no està ben vist preguntar directament pel sou dels pares.
 - b. Pel que fa a l'entrevista, s'han apuntat nous temes que podien ser d'interès, com ara....

Pel que fa a la prova pilot amb les famílies, el procediment seguit ha estat el següent:

- a. Primer contacte amb els centres d'atenció precoç i explicació de la recerca, sol·licitant la participació de les famílies que ells atenen i que compleixen els criteris d'inclusió.
- b. Entrevista informativa amb les famílies on, a més d'explicar la recerca i firmar el consentiment informat, ja es procedeix al lliurament del qüestionari (s'hi adjunta un full de valoració d'aquest).
- c. Anàlisi del qüestionari i preparació de l'entrevista amb els pares.
- d. Realització de l'entrevista amb els pares. Aquesta és gravada.
- e. Lliurament de la transcripció de l'entrevista als pares, perquè puguin corroborar que el que està escrit és el que ells van explicar.

f. Anàlisi de l'entrevista i del qüestionari conjuntament seguint el model de codificació proposat pels mateixos autors (*The Ecocultural Scale Project*, 1997).

Consideracions finals

Per finalitzar aquest treball sembla oportú fer algunes consideracions, a partir de la tasca desenvolupada fins ara, que reflecteixen alguns dels punts més rellevants de l'enfocament ecocultural i les implicacions que aquest pot tenir en la pràctica professional; consideracions que s'han de prendre amb cautela, atès el moment de desenvolupament en què es troba la recerca.

En la introducció de l'escrit posàvem de manifest el canvi de paradigma que, a inicis dels anys 80, hi va haver en la manera d'entendre les famílies i, per tant, en la manera de treballar amb elles i els seus infants.

Reconèixer que els pares són agents actius i que adapten, exploren i negocien el seu entorn per tal de poder crear unes rutines diàries significatives i congruents amb els seus valors i creences ens porta a emfatitzar l'autonomia en les seves capacitats i en la presa de decisions; ens porta a reconèixer que hi ha un projecte familiar al darrere de totes i cada una de les seves accions i que, com a professionals, tenim l'obligació de conèixer-lo i respectar-lo.

Aquesta manera d'entendre la família des de l'enfocament ecocultural lliga totalment amb el nou model de treball que des de les associacions de pares es reclama des de fa ja massa temps.

Per tant, hem de deixar de banda la idea que les famílies són simples receptors de les nostres intervencions com a professionals i hem de començar a considerar la seva veu com a part important i imprescindible de la nostra tasca professional.

Una altra de les conseqüències més notòries que es desprenen de l'enfocament ecocultural és que si sabem que els pares guiats pels seus valors i les seves creences organitzen les activitats que s'ofereixen als seus infants com a contextos de desenvolupament, aleshores, serà molt més efectiu i eficient dissenyar intervencions que treguin profit de les característiques culturals ja existents abans que intentar crear nous repertoris o contextos (Tharp i Gallimore, 1988; Tharp i Wetzel, 1969).

A més, tal com Weisner i Gallimore (1994, p. 19) afirmen: "les rutines diàries familiars són el punt de contacte entre els individus i l'entorn cultural i ecològic que l'envolta. Per a les famílies, el marc que proporcionen les rutines diàries són "solucions" que han creat i han elaborat amb molt d'esforç". És així que les rutines diàries es presenten com un punt de partida per començar a treballar.

Finalment, considerem que els instruments que s'empren en l'estudi (sobretot l'entrevista) ens poden ser de gran ajut per tal d'obtenir una "fotografia" més àmplia i fidel de la situació familiar. Quan els pares ens descriuen les seves rutines diàries ens estan revelant les alternatives que consideren, els problemes que expressen i els compromisos que assumeixen; i, per tant, ens estan indicant i reclamant unes determinades planificacions i intervencions.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ALLEN, R. I.; PETR, C. G. (1996) "Towards developing standards and measurements for family-centered practice in family support programs". A: G. H. S Singer; L. E. Powers; A. L. Olson (eds.), *Redefining family suport: Innovations in public-private partnerships*, p. 57-86. Baltimore: Broodes.
- BERNHEIMER, L. P; KEOGH, B. K. (1995) "Weaving interventions into the fabric of everyday life: an approach to family assessment". *TECSE*, 15(4), p. 415-433.
- BRONFENBRENNER, U. (1987) *La ecología del desarrollo humano*. Barcelona: Paidós.
- CRNIC, K.; FRIEDRICH, W. N.; GRENNBERG, M. T. (1983) "Adaptation of Families with Mental Retarded Children: A Model of Stress, Coping and Family Ecology". A: Jan Blacher; Bruce L. Bake (eds.) (2002), *The Best of AAMR families and mental retardation: a collection of notable AAMR journal articles across the 20th century*, p. 105-117. Washington: AAMR.
- GALLIMORE, R.; WEISNER, T.; BERNHEIMER, L.; GUTHRIE; NIHIRA, K. (1996) "Family responses to young children with developmental delays II: accomodation intensitive an activity in Early and Middle Childhood". *American Journal on Mental Retardation*, 101(3), p. 215-232.
- GALLIMORE, R.; WEISNER, T.; BERNHEIMER, L.; GUTIIRIE; NIHIRA, K. (1993) "Family responses to young children with developmental delays: accomodation activity in ecological and cultural context". *American Journal on Mental Retardation*, 98(2), p. 185-206.
- GALLIMORE, R.; WEISNER, T. S.; KAUFMAN, S.; BERNHEIMER, L. P. (1989) "The social construction of ecocultural niches: Family accommodation of developmentally delayed children". *American Journal on Mental Retardation*, 94, p. 216-230.
- HAUSER-CRAM, P; ERICKSON, M.; SHONKOFF, J.; WYNGAARDEN, M. (2001) "Children with disabilities: a longitudinal study of child development and parent well-being". *Mono-graphs of the society for research in child development*, serial n. 266, 66 (3).
- MEYER, L.; EICHINGER, J.; PARK-LEE, S. (1987) "A validation of Program Quality Indicators in Educational Services for Students with Severe Disabilities". *JASH*, 12 (4), P. 251-263.
- KAYE, K. (1986) *La vida mental y social del bebé. Cómo los padres crean personas*. Barcelona: Paidós.
- ROGOFF, B. (1993) *Aprendices del pensamiento*. Barcelona: Paidós.
- SCHEIDER, P.; GEARHART, M. (1988) "The ecocultural niche of families with mental retarded children: evidence from mother - child interaction studis". *Journal of Applied Developmental Psychology*, 9, p. 85-106.
- The Ecocultural Scale Project (1997). *The Ecocultural Family Interview Manual*. UCLA. [Material no publicat].
- WEISNER, T.; GALLIMORE, R. (1994) "Ecocultural studies of families adapting to childhood developmental delays: unique features, defining, differences, and applied implications". A: M. Leskinen (ed.), *Family in focus. New perspectives on early childhood special education*. Finlàndia: University of Jyväskylä.
- WEISNER, T. S. (1984) "Ecocultural niches of middle childhood: A cross-

cultural perspective". A: W. A. Collins (ed.), Development during middle childhood: the years from six to twelve, p. 335-369. Washington, DC: National Academy of Sciences Press.

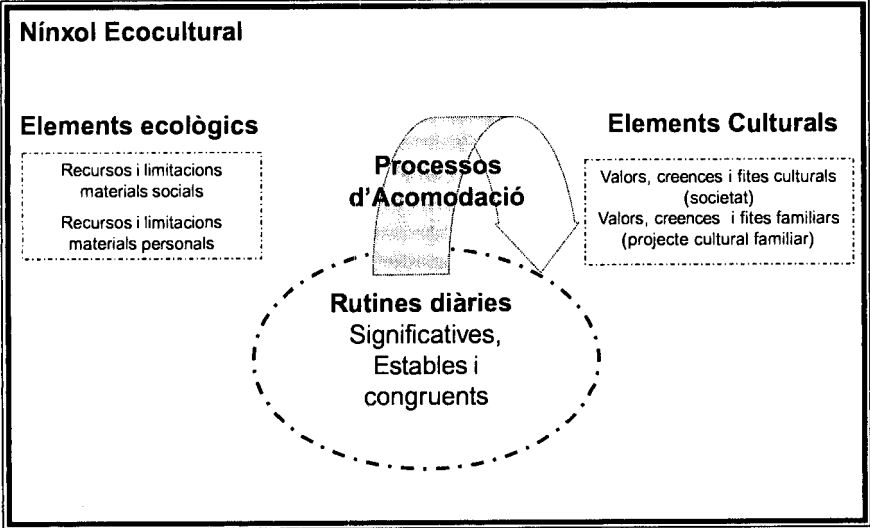

Figura 1. Nínxol ecocultural familiar

Subsistència

La resiliència de la subsistència base de la família

Aquesta dDimensió comprèn tant la disponibilitat dels ingressos familiars, el treball i l'economia familiar, com l'actitud dels pares vers la seva carrera i el seu treball. El terme "Resiliència" inclou tant estats emocionals com elements objectius com ara seguretat, estabilitat, flexibilitat, salut i la seva confiança en múltiples fonts de suport.

Serveis

L'ús dels serveis socials que fa la família

Aquesta Dimensió comprèn el nombre i la tipologia de serveis emprats per l'infant, inclosa l'escola i les teràpies, el finançament o els recursos d'aquests serveis, i la resposta de la família front a aquests serveis.

Casa, llar

L'estructuració de l'ambient familiar

Aquesta dDimensió comprèn els canvis estructurals de la casa, canvis de col·locació de la casa i la seguretat i conveniència dels veïnats.

Tasques domèstiques

La quantitat de treball domèstic i cura de l'infant

Aquesta dDimensió comprèn la complexitat de la cura de l'infant i de les tasques de la casa, així com el nivell d'assistència disponible dins i fora de casa.

Connexió

La connexió de la família.

Aquesta dDimensió comprèn les preocupacions i els interessos dels pares sobre la relació entre germans i l'entorn dels seus fills.

Xarxes per a no discapacitats

L'ús de l'infant de les xarxes per a no discapacitats

Aquesta dDimensió comprèn les creences de la família sobre la integració, així com les experiències actuals en xarxes per a persones sense discapacitat.

Xarxes per a persones amb discapacitat

La implicació de l'infant en xarxes per a persones amb discapacitat

Aquesta Dimensió comprèn les creences de les famílies sobre la protecció social, les experiències de l'infant amb els iguals amb discapacitat, la relació de la família amb els professionals

Diversitat

La diversitat de les influències culturals familiars

Aquesta dimensió comprèn la diversitat de les xarxes socials de la família, els seus veïnats, i l'escola de l'infant.

Suport

La varietat i la quantitat d'assistència

Aquesta dimensió comprèn les xarxes de suport social, el suport i la participació religiosa, i les fonts d'informació no professionals.

Informació

L'ús de la informació dels professionals

Aquesta dimensió comprèn la quantitat d'informació rebuda pels professionals i la quantitat de temps que dediquen a cercar-la.

Quadre 1. Les 10 dimensions ecoculturals

ABSTRACT

El propósito de este artículo es presentar el trabajo de investigación "Los mecanismos de acomodación de las familias a sus hijos con problemas de desarrollo", de la doctoranda Joana Maria Mas i Mestre, para la obtención del DEA en el marco del programa de doctorado en Psicología de la Facultad de Psicología, Ciencias de la Educación y del Deporte Blanquerna.

La finalidad última de esta investigación es describir y analizar cuales son los mecanismos de acomodación que llevan a cabo las familias catalanas con un hijo con discapacidad para crear y mantener unas rutinas diarias significativas y congruentes tanto con sus valores y creencias como con los recursos y las limitaciones de que disponen.

• • • •

Le but de cet article est présenter le travail de recherche "Les mécanismes d'accommodation des familles vers leurs enfants avec des problèmes de développement", de la candidate au doctorat Joana Maria Mas i Mestre, pour l'obtention du DEA au cadre du programme de doctorat en Psychologie de la Faculté de Psychologie, Sciences de l'Education et de l'Sport Blanquerna.

La finalité ultime de cette recherche est décrire et analyser quels sont les mécanismes d'accommodation qui portent à terme les familles catalanes avec un enfant discapacité pour créer et maintenir des routines quotidiennes significatives et congruentes avec leurs valeurs et créances aussi qu'avec les ressources et limitations qu'elles aient.

• • • •

The aim of this article is to present the research work "Mechanisms of adjustment in families with children with developmental problems," written by the Doctorate student Joan Maria Mas i Mestre to obtain the DEA in the framework of the Doctorate Programme in Psychology of the Blanquerna Faculty of Psychology and Educational and Sports Sciences.

The final aim of this research is to describe and analyse what adjustment mechanisms Catalan families with a child with disability resort to in order to create and keep daily routines, significant and congruent both with their values and beliefs and with their resources and limitations.

• • • •